

NEERUKIVIDE KEHAVÄLINE PURUSTAMINE LÖÖKLAINEGA

Neerukivide (edaspidi: kivi) kehaväline purustamine lööklainega on mittekirurgiline ravimeetod neerukivitõve korral, mille käigus saab vastava aparatuuriga purustada neerus või ureeteris paikneva kivi nii väikesteks tükkideks, et need saaksid kanduda uriiniga põide ja sealt urineerimise ajal väljuda. Kivi purustamiseks kasutatakse väljaspool keha asuvas spetsiaalses generaatoris tekitatud akustilist lainet. Akustiline laine fokuseeritakse generaatoris asuva paraboolpeegli ja laine tipp suunatakse röntgen- või ultraheliseadme abil kivile. Lööklaine fookuskaugus on erinevatel aparatuuridel erinev, kuid maksimaalselt 16 cm. Seetõttu ei saa meetodit kasutada tugevas ülekaalus inimestel, kuna lööklaine ei ulatu neerus asuva kivini.

Lööklaine läbimine nahast on valulik, mistõttu manustatakse patsiendile enne protseduuri kas süstitavaid või suukaudseid valuvaigisteid. Protseduur kestab sõltuvalt kivi suuruselt, kõvadusest ja asukohast 30–60 minutit.

Kehavälise kivipurustuse näidustuseks on:

- neerukivid, mille suurus on 5–25 mm;
- kusejuha üla- ja keskosas asuvad kivid.

Väikeste kivide puhul on lööklaine sihtimine kivile raskendatud ja protseduur võib ebaõnnestuda. Mida suurem on kivi, seda tõenäolisem on vajadus täiendavalt kasutada teisi ravimeetodeid: kusejuha stentimist, ureeteroskoopiat ja fiiberrenoskoopiat. Mõningatel juhtudel on vajalik kehavälist kivipurustust korrata. Halvasti alluvad lööklainega purustamisele neeru alakarikas asuvad kivid, kuna protseduuri käigus tekkivad fragmendid ei pääse karikast välja. Kehaväline kivipurustus ei ole efektiivne väga kõvade kivide puhul, nt tsüstiin- ja kaltsiumoksalaatkivid

Vastunäidustused protseduuriks:

- rasedus;
- veritsustõbi;
- kuseteede infektsioon;
- neerukasvaja;
- neeru ebaharilik kuju või asend;
- neeru puudulik funktsioneerimine.

Protseduuri eelselt:

- 2 nädalat enne protseduuri ärge tarvitage verd vedeldavaid ravimeid (nt aspiriin jmt);
- protseduuri päeval võite süüa kerge eine ning juua teed või kohvi;
- protseduurile tulles võtke kaasa arsti saatekiri;
- kui Teil on südamestimulaator, siis pidage eelnevalt nõu südamearstiga.

Protseduuri ajal:

- protseduur teostatakse ambulatoorselt;
- Teile pannakse veenikanüül, mille kaudu manustatakse valuvaigistavaid ravimeid. Protseduuri ajal olete Te teadvusel;
- sõltuvalt aparaaadi ehitusest ja kivi asukohast lamate laual selili või kõhuli;
- protseduuri ajal ärge ennast liigutage, sest see katkestab ja pikendab protseduuri;
- neerupiirkonna vastu asetatakse vedelikuga täidetud padjand (lööklaine generaator). Lööklaine ja ultraheli paremaks ülekandeks pannakse padjandile geeli, et padjandi ja keha vahele ei jääks õhku. Geeli saab pärast protseduuri nahalt hõlpsasti eemaldada;
- akustilise laine löögid võivad tekitada nahale mitteohtlikke täppverevalumeid.

Protseduuri järgselt:

- koju võite minna kohe pärast protseduuri. Kuna manustatavad valuvaigistid tekitavad uimasust, siis ei ole lubatud samal päeval autot juhtida;
- protseduurijärgsetel päevadel jooge vähemalt 1,5–2 liitrit vett. See suurendab uriini hulka ning kergendab ja kiirendab kivitükkide väljumist. Jooma peaks nii palju, et uriini hulk ööpäevas oleks üle 1,5 liitri;
- kuumas vannis ja saunalaval viibimine ei ole soovitatavad vähemalt paar päeva pärast protseduuri, kuna see võib suurendada veritsust neerust. Peske ennast duši all;
- kivikillud väljuvad 5–7 nädala jooksul ning nende väljumisel võite tunda valu. Vajadusel tarvitage valuvaigisteid;
- lööklaine toimel tekkinud neeru põrutuse tõttu võib esimestel päevadel pärast protseduuri uriin olla verine. See ei ole ohtlik ja möödub iseenesest;
- suuremate kivide puhul võib tekkida vajadus kas kordusprotseduuriks või teiste ravimeetodite kasutamiseks;
- 2–3 nädala möödudes tuleb teha uus röntgenülesvõte või ultraheliuuring, et kontrollida kivikildude väljumist. Uuringuks pöörduge Teid protseduurile suunanud arsti poole.

Võimalikud ohud ja tüsistused

Protseduuri järgselt esineb tüsistusi ca 10% patsientidel.

Veresegune uriin ja valulikkus urineerimisel mööduvad paari päeva jooksul iseenesest ja ei vaja arstlikku sekkumist.

Pöörduge koheselt haigla erakorralise meditsiini osakonda, kui Teil esineb:

- tugev valu seljas kuseteedesse kinni jäänud kivitükkidest või neeru verevalandusest;
- palavik põletikust kuseteedes;
- takistus urineerimisel.

Protseduurile registreeritakse uroloogiapolikliinikus telefonil 617 2051.

**Koostanud: SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
J. Sütiste tee 19
13419 Tallinn**

**infotelefon 617 1300
www.regionaalhaigla.ee**

Infolehe on kinnitanud SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla õendus kvaliteedi komitee 15. oktoobril 2013.a.